

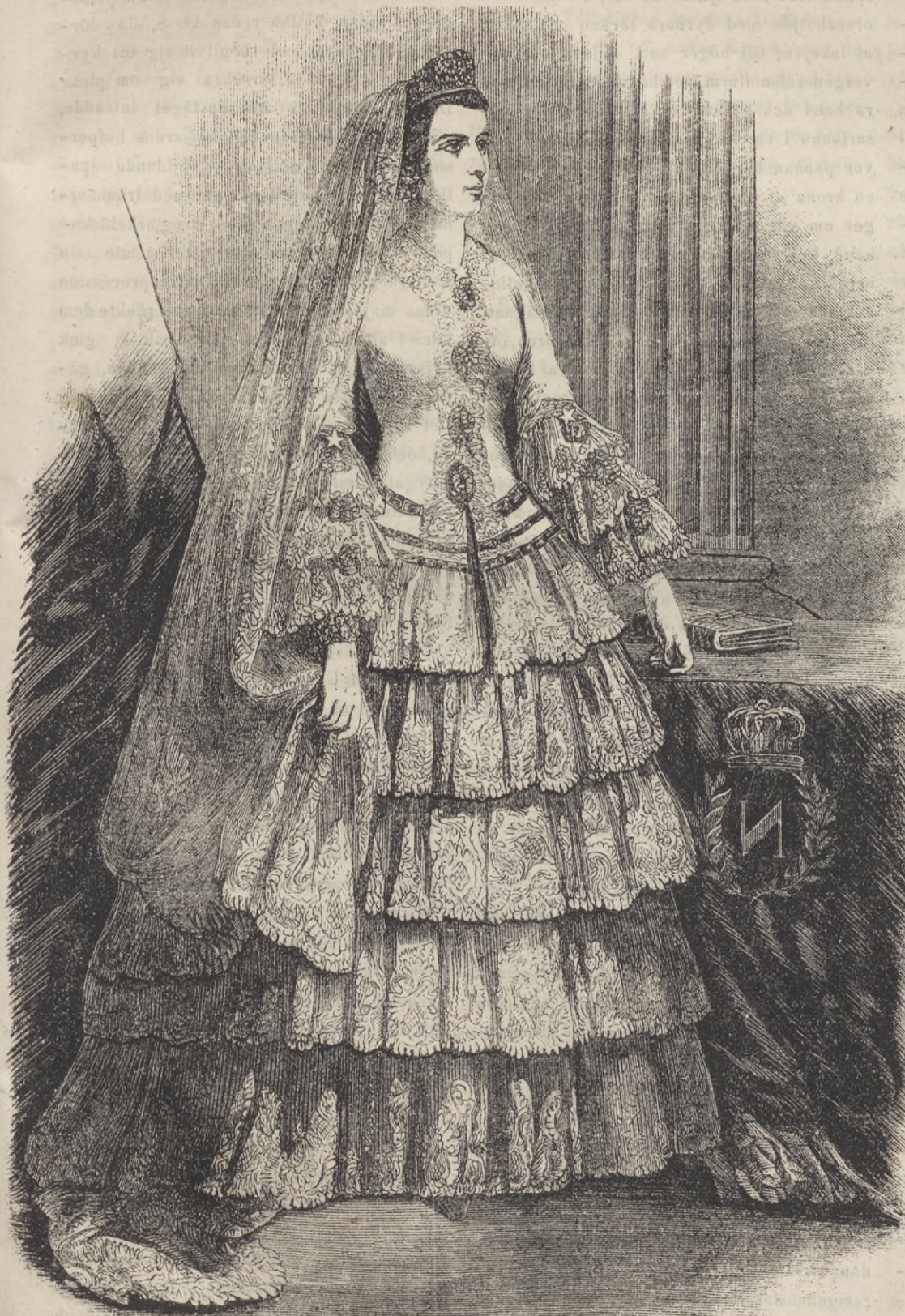
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 18.) Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 1 Maj 1853. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B.co. (VII årgången)

Eugenie, Fransmännens kejsarinna, i sin brudrägt.

Kejsar Napoleon III:s för- mälningsfest.

Allt, hvad verdslig klokhet kun-
nat upptänka, och presterlig uppfin-
ningsförmåga anorda, för att upp-
höja och helga kejsarens förmäl-
ning, samverkade derhän, att den-
samma försiggick med den största
så väl högtidlighet, som omständi-
het den 29 och 30 Jan.

Sedan den kejsarliga bruden om
aftonen kl. 8 hade blifvit afhemtad
från Elysé till Tuillierierna af de
tjenstgörande kammarherrarne och
ordonansofficerarne, samt vid in-
gången till generalen emottagits af
prins Napoleon och prinsessan
Mathilda, ledsagades hon, alltjemt
åtföljd af sin moder, grefvinnan
Montijo, till familjesalen, der kejs-
saren väntade henne midt ibland
en grupp af anförvandter, dem han
inbjudit att öfvervara ceremonien.
Desse voro prinsarne Lucian och
Peter Bonaparte, Prins Murat jem-
te familj och slutligen furstinnan
Camerata Bacciochi och hennes son,
som är assessor vid statsrådet. U-
tomdessa befunno sig i familjesalen
kardinalerna, marskalkerna och
Amiralerna, ministrarne, hela hof-
staten, de i Paris varande kejsar-
liga gesandterna och slutligen fle-
re utländska diplomater, jemte påf-
vens nuntius. Då öfverste kam-
marherren hade tillkännagifvit bru-
dens ankomst, gick kejsaren emot
honne, räckte henne handen och
talade några ord med henne, hvar-
vid hon visade en synbar rörelse.
Kejsaren var klädd i generalsu-
niform. Han bar hederslegionens
stora band, jemte gyllne-skinn-
orden. Den kejsarliga bruden var
klädd i rosenfärgadt tyg, som var
utsiradt med band och blommor.
Hon bar ett halsband af de skö-
naste perlor och örringar af dia-

manter. Omkring kl. 9 satte sig tåget, på kejsarens befallning, i rörelse och närmande sig marskalkssalen. Då tåget nalkades, uppstego de till ceremonien inbjudne herrar och damer (omkring tusen till antalet), medan brudparet satte sig på de för dem uppställda thronsäten, kejsaren till höger och grefvinnan von Teba till venster. På kejsarens befallning uppmanade nu öfverceremonimästaren, statsministern Fould, statsrådspresidenten Baroche att träda fram för kejsarliga thronen. Härpå satte ceremonimästarna ett bord framför deras majestäter, som, utan att stiga upp, undertecknade kontraktet med den af statsrådets president framräckta pennen. Sedan en oändlig hop af de närvarande undertecknat som vittnen, begaf sig den höga familjen in i theatersalongen. Vid deras majestäters inträde höjdes ropet: *Vive l'Empereur! Vive l'Impératrice!* (Lefve kejsaren! Lefve kejsarinnan!). Operasångarne utförde en af Mercy författad kantat, till hvilken Aubér satt musiken. Efter kl. 11 drog kejsaren sig tillbaka till sina rum, och kejsarinnan ledsagades af greve Tascher de la Pagerie tillbaka till Elysée.

Den kyrkliga festen gynnades af ett lika blidt som vackert väder, hvarföre också täta folkmassor tillströmmade öfverallt, der det kejsarliga tåget passerade fram. Omkring kl. 10 bildade nationalgardet och trupperna en dubbel spalier från Tuilerierna ända till katedralen. Kl. 11 anlände kejsarinnan till Tuilerierna i en hofvagn, med sin moder, grefvinnan af Montijo, till venster om sig, samt öfverhofmästaren, greve Tascher de la Pagerie, sittande midt emot. En annan hofvagn med prinsessan d'Essling, hertiginnan de Bassano, en palatsdam och förste kammarherren, hade varit förut. Tvänne andra vagnar med palatsdamer slöto tåget, som eskorterades af en kavalleriafdelning. Då kejsarinnan åkte in genom gallerporten i *Pavillon de Flore*, gingo trupperna i gevär och trummorna hvirflade. De högre officerarne af kejsarens stab emottogo kejsarinnan vid ingången till *Pavillon de l'Horloge*; detsamma gjorde prins Napoleon och prinsessan Mathilda vid foten af stora trappan. Underrättad om festtågets anländande, framträdde kejsaren, åtföljd af flere högre dignitärer, ur kejsarsalen, och införde kejsarinnan. På slaget 12 stego deras majestäter i vagnarne, och åkte till Notre-Dame. Deras åfärd förkunnades af 101 kanonskott. De längs gatorna uppställda trupperna voro i paraduniform. Det kejsarliga brölloptåget rörde sig framåt i följande ordning: en vagn med prinsessan Mathildas hof, två vagnar med

kejsarinnans palatsdamer, en vagn med kejsarinnans öfverste kammarherre, derpå trenne vagnar, hvardera förespänd med sex hästar: i den första marskalk Vaillant, hertigen de Cambacères och greve Tascher de la Pagerie, kejsarinnans öfverhofmästare; i den andra prinsessan Mathilda, grefvinnan Montijo, prinsessan d'Essling, kejsarinnans öfverhofmästarinna, och hertiginnan de Bassano, hedersdam; i den tredje prins Jerome Napoleon och prins Napoleon. Derpå följde den kejsarliga vagnen, förespänd med åtta ljusa fuchsar, hvilka voro öfverhöjda med dyrbara täcken och leddes af lakejer; till höger satt kejsaren i öfvergeneralsuniform med hederslegionens stora band och gyllne kedja, till venster kejsarinnan i en dräkt af hvitt sammet. Öfver pannan bar hon ett diadem; försedt med en krona af diamanter och safirer. Till höger om vagnen redo marskalk de St. Arnaud, kejsarens öfverstallmästare, och general Lavostine, öfverbefälhafvare för nationalgardet i Paris, till venster marskalk Magnan, öfverjägmästare, samt förste stallmästaren, öfverste Fleury. Vagnen eskorterades af kejsarens adjutanter, hans generalstab, hans stallmästare, kejsarinnans stallmästare och kejsarens ordonnansofficerare. En eskvadron guider (lifvakt till häst) och flere brigader kavalleri öppnade tåget, hvilket slöts af en eskvadron gendarmeri, tre till fyra kavalleriregementen och en eskvadron hästgarde. Öfverallt gingo trupperna i gevär, och flere gånger helsades deras majestäter af folket med *Vive l'Empereur! Vive l'Impératrice!* — Katedralen strålade i ett ljus af 20,000 vaxljus. På en upphöjd estrad framför koret stodo tvenne hederssäten för deras majestäter; öfvan till i hvalvet hängde en baldakin af rött sammet, öfversädd med gyllne bin, och deröfver en gyllne örn med utbredda vingar. Nära in vid altaret såg man tvenne lanternor och tvenne vaxljus, jemte 20 guldstycken, som voro bestämde till offer. På trappstegen voro tvenne stycken karmosinrött sammet utbredda, och på sjelfva altaret sågs en skifva af förgylt silfver, bestämd att emottaga brudringen, jemte de vid dylika tillfällen öflige guldstyckena. Till höger om altaret var en länstol för erkebiskopen af Paris, taburetter för hans biträden och midt emot stolar för biskoparne. Den utländska och franska diplomatiska kåren, senatorerna, lagstiftande kåren och statsrådet hade redan omkring kl. 11 blifvit införde af ceremonimästaren Feuillet de Couches, och intagit sina platser på den anvisade rymliga estraden. Bland diplomatiska kårens medlemmar sågos flere utländska officerare;

lysende uniformer, deribland greve Corali, en ungersk officer. På båda sidor om latinska korset voro tribuner uppresta för diplomatiska kårens damer, medlemmarne af kejsarliga familjen, marskalkernas och de högste embetsmännens fruar. I framdelen af skeppet suto marskalkerna, amiralerna, hederslegionens storkansler och storkorsen af samma orden. Den öfriga delen af skeppet var upplagen af deputationer från domstolarne och tribunalerna, från nationalgardets generalstab, från arméen och marinen etc. För öfrigt voro ungefär tusen personer inbjudne, hvilka redan kl. 8, då dörrarne öppnades, hade begifvit sig till kyrkan, för att i tide försäkra sig om plats. Då det kejsarliga brölloptåget inträdde, ställde sig prinsarne och kejsarens hofpersonal vid ändan af skeppet, bildande spalier. Vid tecknet, som gafs med trummorna och den stora klockan, drog erkebiskopen, iklädd metra och krumstaf, jemte sin andliga uppvakning, i högtidlig procession deras majestäter till mötes, och räckte dem korset att kyssa. Under orgelmusik, gick kejsaren, med kejsarinnan vid handen, genom den stora äreporten in i katedralen. Det kejsarliga paret helsade de närvarande, och efter att under thronhimlen hafva betygat korset sin vördnad, samt emottagit vigvattnet och rökelsen, togo de plats på estraden, kejsaren till höger och kejsarinnan till venster. De kejsarliga prinsarne och prinsessan Mathilda togo plats vid foten af kejsarliga estraden, till höger om kejsarens thron; de öfrige prinsarne och prinsessorna af kejsarliga familjen, jemte grefvinnan af Montijo, till venster om kejsarinnan; kejsarinnans öfverhofmästarinna och palatsdamer bakom henne på en *banquette volante*. Öfverceremonimästaren ställde sig till höger om kejsaren, vid foten af estraden. Biskopen af Nanzig, kejsarens förste almoseutdelare, stod till höger om estraden och höll kejsarens bönbok, hvilken han öfverlemnade honom i samma ögonblick messan började. En kammarherre hade aflagit kejsaren hatten, och höll den i handen under hela ceremonien. Omkring kl. 1 företog erkebiskopen af Paris, på öfverceremonimästarens uppmaning, den högtidliga vigseln, sedan han först helsat deras majestäter. Desse framträdde nu till foten af altaret; kejsaren afdrog sin handske och öfverlemnade den åt öfverkammarherren, hertigen de Bassano; på samma sätt öfverlemnade kejsarinnan sin åt hertiginnan de Bassano. Deras majestäter räckte hvarandra högra handen, och förblefvo stående. Erkebiskopen vände sig till dem, och sade med stark och högtidlig

röst: *Vous vous présentez ici, pour contracter mariage en face de la sainte Eglise* (Hafven J infunnit er här, för att sluta äktenskap inför den heliga kyrkan)? Kejsaren och kejsarinnan svarade: *Oui, Monsieur* (Ja, min herre)! Hela församlingen iakttog djup tystnad, så att man öfverallt i hela kyrkan tydligt kunde höra dessa ord. Nu lade förste almöseutdelaren guldstyckena och ringen på den på altaret liggande silverskifvan, hvar på erkebiskopen välsignade dem. Erkebiskopen vände sig derpå till kejsaren med följande ord: *Sire, vous déclarez, reconnaissez et jurez devant Dieu et en face de sa sainte Eglise, que vous prenez maintenant pour votre femme et légitime épouse Mademoiselle Eugénie de Montijo, comtesse de Teba, ici présente* (Sire, förklarar, erkänner och svär ni inför Gud och hans heliga kyrka, att ni vill taga till er hustru och äkta maka mademoiselle Eugénie de Montijo, grevinnan af Teba, här närvarande)? Kejsaren med fast och klangfull röst: *Oui, Monsieur!* Erkebiskopen: *Vous promettez et jurez de lui garder la fidélité, comme un fidèle époux le doit à son épouse, selon le commandement de Dieu* (Ni lofvar ju och svär, att vara henne trogen, såsom det höfves en make mot sin äkta hustru, enligt Guds befallning)? Kejsaren: *Oui, Monsieur!* Erkebiskopen vände sig derpå till kejsarinnan: *Madame, vous déclarez, reconnaissez et jurez devant Dieu et en face de sa sainte Eglise, que vous prenez pour votre mari et légitime époux l'Empereur Napoleon III, ici présent* (Madam, förklarar, erkänner och svär ni inför Gud och hans heliga kyrka, att ni vill taga till er man och äkta make kejsar Napoleon III, här närvarande)? Kejsarinnan: *Oui, Monsieur!* Erkebiskopen öfverräckte nu kejsaren guldstyckena och ringen. Hans Majestät öfverräckte kejsarinnan guldstyckena med följande ord: *Recevez le signe des conventions matrimoniales entre vous et moi* (Emottag tecknet till ett äktenskapligt förbund mellan er och mig)! Kejsarinnan öfverlemnade guldstyckena åt sin hedersdam, hertiginnan de Bassano, och denna lemnade dem åter till en ceremonimästare. Kejsaren satte nu ringen öfver ringfingeret på kejsarinnans venstra hand, och sade: *Je vous donne cet anneau en signe de mariage, que nous contractons* (Emottag detta tecken som bekräftelse på de mellan er och mig ingångne äktenskapliga förbindelserna)! Nu gjorde erkebiskopen korstecknet öfver kejsarinnan och välsignade henne: *in nomine patris et filii et spiritus sancti* (i Faderens, Sonens, och den Helige Andes namn). Kejsaren och kejsarinnan föllo på knä, och erkebiskopen ut-

sträckte högra handen öfver de båda makarna, hvilka alltjemt höllo hvarandra i handen, medan han framsade den katholska bönen: *Deus Abraham, Deus Isaac etc*. Efter bönen återvände kejsaren och kejsarinnan till estraden, och togo plats på thronen. Efter åtskilliga andra ceremonier samt afsjungandet af Te Deum, tillkännagaf öfverceremonimästaren deras majestäter att högtidligheten var slut. Det kejsarliga paret uppsteg från thronen, och ledsagades af biskopen i procession till katedralens huvudingång, hvar på festtåget satte sig i rörelse mot Tuilerierna, der det inträffade omkring kl. 3. Så väl under vägen, som då kejsaren och kejsarinnan visade sig på balkongen, helsades de med höga jubelrop. Redan kl. 4 afreste de i en vagn med fyra hästar, under betäckning af en division karabinierer, till St Cloud.

Små historier om stora herrar.

1) **Fredrik II straffar sina soldater.** Vid belägringen af Dresden (1760) hade regementet Bernburg icke visat sin annars vanliga bravur. Konungen pålade detsamma ett ganska kämbart straff. Officerarne förlorade sina hattgaloner, soldaterna sina snören och trumslagarna fingo icke mer slå generalmarschen. Detta varade ända till slaget vid Liegnitz. Här utmärkte sig det af konungen misskända regementet genom en nästan otrolig tappighet; allt hvad som råkade ut för dess anfall måste ge vika och kostades öfver ända. Efter bataljen befälde konungen att arméen skulle formera linie på valplatsen. Derpå red han upp och ned framför fronten, från venstra till högra flygeln, för att se hur pass stora luckor striden kunde hafva åstadkommit. Regementet Bernburg stod vid ändan af högra flygeln. Da konungen kom fram till detsamma, sade han, vänligt nickande: "Nå, barn, jag tackar er! I hafven gjort er sak bra, mycket bra. I skolen återfå allt, allt! —" Under dessa vänliga tillrop hade han framkommit till lifkompaniets flygelman, ett gammalt gråskägg. Denne steg egenmäktigt ur ledet fram till konungen, och sade: "Jag tackar ert majestät i mina kamraters namn för det att ni låtit oss få vår rätt! ert majestät är väl nu åter vår nådige konung? Rörd af den manliga och hjertliga tonen i detta korta tal (regementet hade lidit ganska mycket), klappade konungen den hederlige talaren på skuldran, och svarade: "Allt är nu förlåtet och glömdt, men denna dag skall jag aldrig glömma!"

Han bortvände ansigtet, och torkade sina fuktiga ögon. Derpå steg han till häst, och sedan han ytterligare tackat regementets öfverste, sade han: "Den gamle mannen der skall utnännas till Sergeant!"

2) Napoleon framför Sevilla.

Napoleon sade en gång till guvernören i Sevilla. "Om staden icke inom tre dagar kapitulerar, så låter jag i grund förstöra allt." — "Det vågar ni icke, sire!" sade den spanske generalen. — "Hvarför icke?" "Jo", svarade Spanjoren, "emedan ni till titeln: Fransmännens kejsare, konung af Italien och Rhenförbundets beskyddare säkert icke vill lägga den af: "Barberaren i Sevilla."

3) Bekantskapen.

Då kejsar Frans af Österrike en gång promenerade med blott en obetydlig uppvaktning, frågade en Fransman en bredvid honom stående österrikisk soldat, hvem den förnämde officeraren kunde vara; då han erhöill till svar, att det var kejsaren, började han springa efter honom af alla krafter, skyndade några steg förbi honom, vände sig derpå om, och sade, under många och djupa bugningar: "Det fögnar mig på det högsta, att hafva lärt känna ert majestät!" Kejsaren kunde icke annat än skratta åt detta egna infall, så karakteriserande för franska nationallynet, och svarade genast: "Nå godt, min vän! Det fögnar äfven mig att hafva lärt känna er!"

Ersättning. Målaren Hogarth beklagade en dag, i kretsen af sina vänner, att den berömde skriftställaren Fielding (vanligen Tom Jones kallad), deras gemensamma vän och som längesedan frånryckts dem af döden, icke låtit porträttera sig. "Åh hvad betyder det?" inföll skådespolaren Garrick. "Du begär ju blott att få se Fielding? Honom skall jag straxt återkalla till livet. Tag din pensel, Hogarth, och håll dig färdig!" Ögonblickligen antog han en ställning och en fysiognomi, till den grad öfverensstämmande med karakteren af Fieldings yttre människa, att de närvarande ovillkorligt fattades af en rysning och trodde sig se den äldne framför sig. Hogarth började teckna, och porträttet lyckades fullkomligt.

Charad.

Mitt första delas ut på Herads-Ting och, bakvänt, höfves det i Rotas Ring.
Mitt andra, på latin, är motsats af Prepositionen Contra. Den ej gif En skärf åt nödens barn, som derom bedje, Har hjerta ej af Kött, men af Mitt tredje.
Mitt hela här, i lärdom, snille, orden Och älskligt väsen och framställning klar Sin like visserligen icke har I Norden, kanske ej på kristna jorden.

Danmarks Historia.

(Fortf. fr. N:o 12.)

Andra Afdelningen.

Sagoperioden.

enniskans första barndomsminnen äro dunkla och otydliga. Först så småningom klarna de upp, allt efter som hon blir äldre. Ofta äro de inhöljde i en poetisk, fantastisk glans, som med tiden stingras af verkligheten.

Samma förhållande eger rum med ett folk. Dess historia består i början af sagor, eller berättelser, som äro fulle af vil-

seledande utsmyckningar och öfwerdrifter. På den tid, då man började skrifa verklig historia, hade de redan, genom att gå från mun till mun under många generationer, blifvit betydligt wanslådade.

Det första man upptecknade, war, hos Nordboerna, liksom hos alla andra folkslag, poetiska produkter. Sådana fångar, som skildrade märkliga bedrifter, woro lätta att bewara i minnet. De älske författarne icke blott stödjade sig på dem, men citera till och med, under berättelsens gång, långa stycken af desamma.

Den älske författare, som skrifvit en Danmarks historia, är *Saxo*; han skref på Latin, samt fick, förmodligen för sin på den tiden owanliga lärdom, tillnamnet *Grammatikus*. Han upptog folksägorna och folksångerna, sådana han förefann dem, och återgaf dem i sina 9 första böcker, hvilka alltså ingalunda kunna anses som någon tillförlitlig historia, utan snarare som utsmyckade berättelser och fabler. Då han sjelf lefde under medeltiden, omkring år 1200, och saknade skriftliga underrättelser om forniden, war det honom icke möjligt att lemna någon sammanhängande historia. Wäl gifwer han oss en kontinuerlig konungakronika, men som är alldeles willkorlig och sjelf röjer sin brist på tillförlitlighet.

Man har derföre öfwergifvit *Saxo*, och sökt de rika källor, dem Isländarnes historiske författare gifwa wid handen. På deras aflägsna ö, som först år 860 blef besökt af utvandrade misnöjda Norrmän, bewarades och upptecknades Nordens älske sagor af ett folk,

som gerna lefde i minnet af förfädrens bedrifter, och sjelf utförde nya sådane, wärdiga att minnas. Märkligt nog, blomstrade sålunda historieförfattningen här på en tid, då den försumrades i hela det öfriga Norden. Just derför hafwa wi Isländarne att tacka för wår kunskap om Nordens forntid. Den mest utmärkte bland alla isländska författare är *Snorre Sturleson*, en särdeles lärdd och skarpsinnig, men äregirig och herrsklyst man, som, till följe af familje- och partiiwster, mördades 1241 af sin egen swärson, på gården *Rejskolt*, 63 år gammal. Ingen nordisk historieförfattare intill den tiden kan mäta sig med honom i skarpsinnighet och smak. Berättelsen fortgår jemnt och lugnt, utan prål och utsmyckning, och är ett mönster af sublim enkelhet. Hans Norges historia bär namn af "*Heimskringla*" (jordkretsen), och med detta ord börjar hans historia. I första afdelningen, "*Ynglingasagan*," låter han swenska konungahuset räkna sin härledning från Oden och gudarne, och börjar sitt werk med deras invandring i Norden.

Odens och Asarnes invandring.

ångt öster bort i Asien, — berättar *Snorre* —, låg wid floden *Tanakwisl*, eller *Don*, landet *Asahem*, med hufwudstaden *Asgård*. Här herrskade *Oden*, en wäldig krigshjelte, som war segerfäll i hwarje strid, och egde öfwernaturlig wisdom och klofhet. På den tiden förde de romerske fältherrarne krig öfwer

hela werlden, och twungo furstar att lemna sina land. *Oden*, som wiste förut att hans släkt skulle bo i Norden, satte sina bröder *Vile* och *Be* till höfdingar i *Asgård*, och drog åstad med sina "*Diar*," eller prester, samt en stor mängd folk. Genom *Earland* (*Island*) gick låget till en ö, der *Oden* satte sig ned; detta ställe är det nu warande *Odensö* på *Fyen*.

Härfredan skickade han *Asa* qwinnan *Gefion* öfwer sundet att uppsöka nya land. Hon kom till konung *Gylfe* i *Sverige* och wann hans ynnest, så att han skänkte henne ett plogland jord. *Gefion* drog då till *Botunhem* och aflade der med en jätte fyra söner, dem hon förwandlade till orar. Med dem drog hon ett storre land ut i sjön. Detta land fick namn af *Seland*. Der, hwarest det låg, är nu sjön *Vögaren* (*Mälaren*), och näsen på *Seland* motswara wiskarne i *Mälaren*.

Då *Oden* erfor att det fanns så mycket godt land hos *Gylfe*, drog han öfwer till *Sverige* och kämpade mot honom icke blott med tapperhetens, utan äfwen med listens och trolldomens wapen. Slutligen märkte *Gylfe*, att han icke war *Oden* wuren, och slutade fred och förbund med honom. *Oden* slog sig då ned i *Gamla Sigtuna* wid *Mälaren* och byggde der ett präktigt tempel med ett offerställe. Tempelpresterna nedfätte sig i trakten omkring, så t. ex. *Frej* i *Uppsala*.

Till det yttre var Oden sager och ansenlig, mild mot sina vänner, men grym i striden mot sina fiender, så att de slogos med båswan wid hans åsyn. Han kunde göra dem lifsom blinda, och förtrolla deras swärd, så att de icke beto. När hans kämpar gingo i striden, kastade de brynjorna af sig, beto i sina sköldar och foro fram som galna hundar och wilde björnar, huggande sanslöst omkring sig. Swärden stål eller eld kunde bita på dem. Detta kallades att gå berserlagång. Men Odens klohet och insigter i trollkonsten bidrogo icke mindre, än hans kraft och tapperhet, att göra honom ansedd. Sin wisdom erhöill han af döda och gengångare samt af twenne forpar, dem han utfände i werlden att bringa honom underrättelser om allt. Han kunde ifråda sig skepnaden af hwad som helst, en fågel, en fisk, en orm, och hans kropp låg då som slumrande eller död, medan han sjelf for widt omkring i främmande land. Han kunde stilla vinden, förmoda hafswets wågor att lägga sig och släcka eld, när han wille. På sitt skepp Skidbladner for han omkring på hafwet, men kunde också lägga det samman som ett kläde. Sina konster lärde han åt andra medelst runor, eller skriftecken, och galdrer, eller hersånger. Desså öfswade han seid, ett slags trolldom med fokning af werter, hwarmedelst han kunde förutse kommande ting och tillskynda sina fiender olyckor. Dymedelst att han lärde Njarne dessa konster, har all den trolldom uppkommit, som sedan utbredt sig i werlden.

Då Oden kände att han skulle dö, lät han märka sig med geirudd, eller spjutudd, d. w. s. han lät med ett spjut sticka sig nio sår i hufswudet, och dog sålunda, sedan han lofwat, att alla de, som föllo i strid, skulle få komma till honom i Gudhem, eller gudarnes hem. Hans lik blef brändt, såsom han sjelf befallt. Det blef nu en allmän sed, att bränna de dödes lik och upplasta en hög öfwer askan. Öfwer särdeles tappria och märkliga män reste man jennwål bautastenar, eller minnestenar.

De Swenske trodde, att Odin hade wärdt tillbaka till Asgård, och skulle der leswo ewinnerligen. De började att tro på honom, såsom en gud, och bringa honom offer.

Wi finna öfwerallt i sagan en sammanblandning af Oden, såsom gud och menniska. Det är uppenbart att Snorre Sturleson, som icke lefde förr än öfwer 1000 år efter nu omtalte inwandring, tagit sagan rent af som historisk, i stället för att betrakta henne som ett ifrådaande i poetisk dragt af den tilldragelsen, en göthisk folkstam från Europas östra gränser wandrat genom Tyskland till Sverge, der nebsatt sig och infört Odinsläran, i sammanhang med en högre bildning. Wi böra alltså förkasta sagan om Odins egen inwandring då det endast war läran om honom, som inwandrade i Norden. En sådan utsmuktad sagan kunde lätteligen uppstå i kristendomens första tid, då man föreställde sig Odin som en bedragare och trollkarl, den der med sina öfwernaturliga konster bländade och förledde menniskorna. Särö låter honom till och med under kristendomen verka som ond ande medelst trollkonster. Äfwen en annan omständighet kan hafwa bidragit till uppkomsten af denna saga. Alla konungar i Norden ansågo nemligen för den största ära, att kunna räkna sin härkomst från Odin, såsom wi också se att alla fursteätter sådes nedstamma från honom. Men för att detta skulle wara en möjlighet, war man twungen att neddraga Odin, som i religionsläran war den högste guden, till jorden och låta honom blifwa en jordisk furste.

Tiden för den göthiska stammens inwandring kunna wi antaga till omkring 50 år före Kristi födelse, såwida wi nemligen så sätta tro till uppgiften i sagan, att det war Romaren Pompeii segrar i Asien, som twungo stammen att öfwergefwä sina gamla bopålar.

Skjöld, Frode Fredegod, Fridleif och Njarne.

din efterlemnade en mängd söner. Bland dem blef Skjöld herrskare öfwer Danmark. Redan under sin uppvext war han så stark, att då han en gång på jagten, men utan wapen, mötte en ofantligt stor björn, grep han och band han den så fast med sin gordel, att de framskyndande jägarne i all maktighet kunde döda den. Han utmärkte sig emellertid icke blott genom en mängd tappria bedrifter, utan äfwen genom goda lagar och många handlingar af menniskoförärlighet. Han betalade de fattiges skulder och lät wårda de sjuka och usla. Hans giftnilhet war så stor, att han icke blott gaf sina hirdmän (frigare) deras wantliga sold, utan äfwen allt frigsbytet; "ty," plågade han säga, "bytet är frigarens, men äran höfdingens." Efter denne konung, som sagan tilldelar så mycket beröm, kallade hans efterkommande i Leire Skjöldungar.

Då Frode Fredegode, en af de förste Skjöldungarne, regerade war det en lycklig tid i Norden. Då herrskade fred öfwer hela werlden, ty då föddes wår Herre Kristus, och då hade kejsar Augustus återkållt lugnet i hela romerska riket. Äfwen Norden har således sin guldbåder. Den kallades, efter konungen, Frodefreden, och fredens lycka och wälsignelser skildras i rika färger. Då war det goda år i Danmark. Såden framkom lifsom af sig sjelf, och det war rikedom på guld och silfwer. Säkerheten i landet war så stor, att Frode kunde lägga en guldring på allmänna farwägen öfwer Fällingehed i Jutland,

Skjölds strid med björnen.

(Fortf. e. a. g.)

Bödelsknekten.

(Berättelse af Georg Gend.)

(Forts. fr. N:o 47.)

Härtill svarade Johannes: — Då jag utanför dörren hörde min husbonde berätta händelsen, samt derefter utropa: "Den arma frun, de arma barnen!" då kände jag en bitter sorg, och började häftigt gråta. Af fruktan att man kunde vilja göra narr af mig för mina tårar, gick jag upp på min kammare, den jag sedan icke lemnat ända tills man afhemtade mig.

— Men hvad tänkte du, då hunden om aftonen kom till dig.

— Hunden har jag uppfostrat från det han var liten; han känner mig, och har ofta kommit till mig.

— Men hunden skall ifrågavarande afton hafva betett sig helt annorlunda, än han vanligen brukar. Väckte icke detta din uppmärksamhet?

— I början trodde jag att hunden möjligen blifvit skadskjuten eller biten på jagten, och företog mig därför att undersöka honom. Men då jag icke fann något sår, körde jag honom bort, emedan jag icke ville vänja honom vid att ständigt komma till mig.

Domaren kom allt mer och mer tillbaka från sin förmodan att Johannes möjligen föröfvat gerningen. Han fattade därför det beslut att anställa ännu ett sista förhör med honom, och i fall härvid inga nya skäl till misstankar skulle förekomma, så ämnade han släppa honom lös.

III.

Under det man i staden allmänt var böjd för att anse Johannes som Molnars mördare, så tilldrog sig en händelse, som tog allas uppmärksamhet i anspråk. I en närliggande småstad hade man häktat en karl, som utbjudit till salu en ring, fullkomligt lik den ena af dem, som Molnar i lifstiden, burit. Karlén öfverlemnades, jemte ringen åt vederbörande auktoriteter, och vid anställd undersökning upplystes, att det var Molnars vigselring, den han burit samma dag han blef mördad. Tillfrågad om åtkomsten af ringen, försökte mannen först flere undflykter. Men då han ansattes allt hårdare och hårdare, berättade han slutligen följande: — Jag är båtdragare. För ungefär 8 dagar sedan drogo vi en storbåt uppför floden Veser, och gjorde halt vid skogen här i grannskapet, för att intaga vår aftonmåltid. Medan vi andre sutto stilla och åto, aflägsnade sig en af våra

kamrater, vid namn Kaspar, inåt skogen, för att uppsöka sin käpp, den han för någon tid tillbaka tappat på detta ställe. Men han dröjde för länge, och vi andre måste åter gripa oss an med arbetet, så vida vi innan mörkrets inbrytande ville uppnå stationen. Vi hade redan tillryggalagt ett betydligt stycke väg, då Kaspar kom efter och upphann oss. Jag märkte snart något hogst besynnerligt i hans utseende, och slöt deraf, att han måtte hafva råkat ut för någon särdeles egen händelse. På herberget drack han mycket, och bjöd äfven oss. Snart märkte jag att Kaspar innehade mycket penningar. Då vi, temligen sent, nedlagt oss på våra halmkärvar, sade jag honom tyst, det jag visste han gjort en god fångst, och fordrade att han skulle gifva mig något med, såvida han icke ville att jag skulle angifva saken. Han sökte blifva mig qvitt med den försäkran, att han i skogen funnit en bös, som utom penningar äfven innehöll ett par ringar, af hvilka han ville gifva mig den ena. Då han framtog hörnen, hörde jag ett ur knäppa i hans bröstficka, och likväl visste jag bestämt att han icke egde något dylikt förut. Jag emottog ringen, men beslöt likväl angifva saken. Med denna föresats lade jag mig ned, och insomnade snart. Då jag vaknade om morgonen, var Kaspar borta, och sedan har jag icke sett honom.

— Hvad var det då för en käpp, som Kaspar ville uppsöka? — frågade domaren.

— Det var egentligen icke någon käpp; snarare var det en tjock trästång af det slag som vi använda i vårt yrke.

— Nå, hade Kaspar käppen eller ståndgen, som han ville uppsöka i skogen, tillbaka med sig, då han upphann er?

— Derpå gaf jag icke akt; men vill likväl dunkelt minnas, att han icke hade den med sig, då han stötte till oss.

— Skulle du kunna igenkänna ståndgen i fall du fann den, eller om man visade dig den.

— Ganska säkert, ty i hvarje käpp, som Kaspar bar, hade han alltid inskurit begynnelsebokstäfverna till sitt namn.

Man visade nu mannen käppen, som man funnit bredvid Molnars lik, och han igenkände honom genast för Müller Kaspars käpp, i det han pekade på de inskurda initialbokstäfverna, hvilka man förut icke observerat. Till en början blef karlen arresterad, och vederbörliga mått och steg

togos till Kaspars gripande. Denne var vidt och bredt känd som en illa beryktad människa, och man behöfde de före knäppast något signalement öfver hans person. Han hade ofta varit tilltalad för smärre stölder, bedrägerier och öfverträdelser af alla slag, och säkerligen tillbragt största delen af sitt lif i en mängd olika fångelser. Något betydligare brott hade han hittills icke låtit komma sig till last; dock tycktes det nu utom allt tvifvel att han föröfvat mordet på Molnar.

Då man allt mer styrktes i denna förmodan, blef Johannes slutligen satt på fri fot. Utan att beklaga sig öfver arresteringen, lemnade han helt stilla fångelset, och återvände till skarprättarhuset. Göbel emottog honom så, som om ingenting förefallit, och då Johannes frågade, huruvida han ville behålla honom i sin tjänst, svarade han ett enkelt ja. Hade Johannes förut varit tystlåten och sluten, så var han det numera i ännu högre grad. Han umgicks med ingen, och lemnade huset endast då, när han var tvungen dertill. Göbel hyste ett visst deltagande för Johannes, hvilket han visade dymedelst att han ofta språkade med honom. Dervid plögade han alltid vända samtalet på Molnar och hans familj, vid hvilket ämne Johannes dock icke gerna ville uppehålla sig. Slutligen började drängens beteende synas Göbel allt för besynnerligt, för att han icke skulle misstänka, det Johannes på ett eller annat sätt haft del i den rysliga gerningen. Trots all dennes slutenhet, uppgaf icke Göbel sin föresats, att, om möjligt vore, söka lyfta den slöja, som betäckte händelsen, och få visshet, huruvida hans förmodan vore sann eller falsk.

Endast några få dagar hade förflutit, efter det man börjat efterspana Kaspar, då man lyckades gripa honom och öfverlemnade honom i rättvisans händer. Ransakningen företogs genast. I början brukade han samma manöver, som han fordom så ofta vid liknande fall anlitat, d. v. s. han nekade lugnt och kallt. Men då han såg sannolikheterna, ja bevisen strömma öfver sig som en syndaflod, då blef han försagd och mindre högljudd. Han blef öfverbevisad om att hafva innehaft uret och ringen, som Molnar burit, och kunde icke redogöra för åtkomsten af de penningar, som han utöst med fulla händer. Samtliga hans kamrater hade igenkännt käppen eller ståndgen såsom hans, och dertill uppdragades

att mordet nödvär digt måste hafva blifvit begånget samma dag och ungefär vid samma timma, som Kaspar begifvit sig till skogen under förväändning af att uppsöka sin käpp. Dessa omständigheter till-sammantagne, och vid betraktande af den anklagades föra vandel, återstod nästan intet tvifvel, att det ju vore han, som begått brottet. Domaren kände sig så mycket mera befäst i denna sin förmodan, som Kaspar redan i vecklat ig i ett oändligt virrvarr af motsägelser, ur hvilket det tycktes vara nästan omöjligt för honom att reda sig. Men hvad som i domarens ögon framför allt annat förklarade honom skyldig, var den omständigheten att Kaspar straxt efter första förhöret bortlade det käckä, ofta fräckä väsen, hvarmed han annars så ofta briljerat inför domstolen, och att han nu visade sig i en ytterst nedtryckt sinnessämning, och tycktes vara nästan alldeles förkrossad.

En morgon, då Kaspar infördes till ytterligare förhör, framträdde han med större fasthet och en viss beslutsamhet. Innan domaren började förhöret, tillkännagaf Kaspar det han nu vore beredd att aflägga en fullständig bekännelse.

— Då jag, den omtalte eftermiddagen, — så började Kaspar — hade lemnat mina kamrater, och kommit ett stycke in i skogen, varnade jag plötsligen under ett träd, nära den stora eken, en karl, som låg och sof; några steg derifrån stod en hund bunden med ett snöre vid en trädslam. Jag smög mig tyst fram och märkte att herren hade både ur och ringar; i samma ögonblick fann jag också min stora käpp. Då uppsteg hos mig den tanken att mörda mannen och bemäktiga mig de omtalte föremålen; jag fattade min käpp, och — här stammade Kaspar; han höll några ögonblick inne, synbart obeslutsam, men fortfor straxt derpå med isande köld — gaf den sofvande flere slag i hufvudet. —

— Fortfar! — sade domaren, djupt skakad.

— Jag har ingenting vidare att säga; ty allt det öfriga vet ni redan. — svarade Kaspar med största lugn.

Förhöret slutades och Kaspar återfördes i fängelset. Men lät honom likväl framträda ett par gånger till, för att erhålla upplysning beträffande en och annan utredd omständighet, och sedan denna vunnits, slutades ransakningen. (Forts.)

Staden New-York.

Förberedelserna till andra verdens-industri-expositionen bedrifvas nu med största ifver, hvarföre det icke torde vara ur vägen att öfver den blifvande skådeplatsen för densamma, staden New-York i Förenta Staterna, meddela en liten beskrifning.

Om någon stad i världen, är förtjent af vårt intresse i flerfaldiga hänseenden, så är det visserligen New-York. Geografen, så väl som politikern, ethnografen, så väl som statistikern och national-ekonomisten — alla känna de sig dragne till den unga jättinnan, som lägrat sig på Mannahatan-ön, vid den praktfulla Hudsonflodens utlopp, och sträcker sina armar ut öfver de närgränsande öarne och stränderna. Endast den fanatiska forntidsvarmen, som finner smak uti att gräfva i det förflutna, för att bland stoftet och ruinerna framdraga föremål, på hvilka hon kan pröfva och ådagalägga sin skarpsinnighet — endast älskaren af allt ruttet på jorden vänder sig kanske med rynkad näsa bort från den stolta amerikanska staden, emedan han här icke finner mer än tvenne århundraden mellan dess första grundläggning och den punkt, hvartill den nu kommit, och emedan öfverhufvud i dess historia få eller inga dunkelheter förefinnas, på hvilka han kan hvässa sin lärda spetsföndighets gnagartänder. Vi för vår del tillhöra dem, som gerna vilja lefva med det lefvande, och skänka det kommande ett lifligt intresse, emedan det sluter sig till det närvarande, ur hvars knopp det uppspirar. Beträffande det förflutna, hålla vi med Skriften, som säger: "Låten de döda begräva sina döda?" och endast för så vidt som det förflutna utgör grunden för det närvarande, vilja vi, ehuru så kort som möjligt, befatta oss dermed.

Den som är älskare af sköna och intressanta vyer, uppsöker gerna sådana punkter, som erbjuda honom den vidsträcktaste och rikaste utsigten. Vi begifva oss därför utan vidare omständigheter öfver till Governors-ön, som ligger 3,200 yards (en yard = 3 svenska fot) från Mannahatans södra udde, och på midten af hvilken en stark fästning är uppbyggd till skydd för den inre hamnen. Med denna fästning står, medelst en betäckt gång, ett rundt stenbatteri, Castle Williams, i förbindelse, hvilket har trenne lag kanoner och från hvars platta tak man har en förträfflig utsigt

öfver New-York och dess omgifningar. Utan ringaste hinder eller omständighet tillåter man oss besöka Castle Williams, för att t. e. pröfva noggrannheten af en topografisk specialkarta, eller blott och bart njuta af den praktfulla vyen.

Från det öfversta, obetäckta batteriet betrakta vi först med pröfvande blickar New-Yorks läge, ännu hvilket i sanning intet kan vara mera passande för en verdensstad.

Men innan vi gå vidare torde en liten redogörelse för den på sista sidan i vår tidning bifogade plankartan icke vara ur vägen.

Staden New-York är indolad i områden, kallade *Wards*, hvilka i plankartan på följande sida äro antydde med stora siffror. I nedanstående förteckning på märkliga platser, byggnader etc. har första sifferserien afseende på sjelfva ställena, och den andra på de *Wards*, inom hvilkas områden de ligga:

Offentliga byggnader, platser och torg.		New York Hotel		39 3	
Academy of Arts	48 3	United States Hotel	13 1		
American Museum	35 2	Kyrkor.			
Athenaeum	55 3	All Saints	114 7		
Catherine Market	108 7	Christ's	71 5		
Centre Market	189 14	African	61 4		
College of Physicians	49 3	Bleecker Street	199 15		
Custom House	18 1	Reformed	88 6		
Mechanics Institution	87 6	First Episcopalian	27 2		
Merchants Exchange	11 1	St. James Lutheran	187 14		
New York University	204 15	German Synagogue	182 14		
Opera House	73 5	Portuguese	5 1		
Orphan Asylum	146 9	New Jerusalem	94 6		
Rotunda	86 6	Brooklyn.			
St. Johns Park	77 5	County Court House	1 3		
		Long Island Bank	2 2		
		Presbyterian	7 3		
		Baptist	8 4		
		Methodist	9 4		
		Roman Cath.	12 4		
		Market House	14 2		
		Public Gardens	15		
		Hotels	61		

Från vår höga ståndpunkt kunna vi se en stor del af New-Yorks provianterings-system i full verksamhet; ty oupphörligt anlända så väl ångbåtar, som segelfartyg, tungt lastade med allehanda förräder.

Bildade män, som genomrest världen, och hvilka man måste tillerkänna icke mindre smak, än insigt för fällandet af ett kompetent omdöme, vilja påstå att endast läget af Neapel kan mäta sig med det af New-York. Men för att komma till något sjelfständigt omdöme, måste vi göra oss reda för det, som erbjuder sig åt våra blickar.

Låtom oss rikta vårt öga på den punkt i Söder, der landet, som omarmar den 20 (engelska) mil stora New-Yorksviken, visar en smal öppning. (Forts.)

Nästa N:o utgifves den 8 Maj

Plankarta öfver New-York.

C. Petersens Officin 1853

Luigia Sanfelice.

(Forts. fr. N:o 17.)

Men äfven fäderneslandet var förloradt för henne; Eleonora emotsåg därför med stilla otålighet det ögonblick, som skulle göra ett slut på hennes lidanden.

Colletta var just inbegripen i ett stilla och allvarsamt samtal med de båda flickorna, då general Oronzo Massa inträdde i rummet, och uppmanade Colletta att följa honom.

— Jag har erhållit fullmakt af direktorium — sade han — att underhandla med kardinalen om kapitulation. Jag önskade ni ville följa mig, min unge vän! Era insigter och er klokhet kunna möjligen vara mig till nytta vid underhandlingen.

— Härtill erfordras ingen stor insigt eller klokhet, min dyre general! — svarade Colletta, i det han steg upp, med ett sorgset smålående. — Vi äro tvungne att antaga de villkor kardinalen dikterar oss. Allt, hvad vi kunna göra, är att väpna oss med mod och ståndaktighet, och med manlig resignation foga oss i vårt öde. Dock, låtom oss gå, att man icke må kunna förebrå oss att hafva försummat något till våra landsmäns räddning!

Generalen och Colletta begåfvo sig till kardinalens palats. De funno här för sig kardinalen sjelf, äfvensom Englands, Rysslands och Turkiets gesandter, jemte franska generalen Megean och några ansedda anhängare af konungahuset.

Kardinalen var mycket vänlig och förekommande. Han talade mycket om konungens försonliga hjertelag, hvilket icke tillät honom att drifva saken till det yttersta, samt förklarade sig beredd att ingå i underhandlingar på billiga villkor. Colletta märkte dock det vanliga baksluga, demoniska smålendet i kardinalens vänliga ansigte. Han tyckte sig också finna, att kardinalen då och då vaxlade en blick af hemligt förstånd med franska generalen Megean, kommandanten på kastelet St. Elmo.

General Oronzo Massa tycktes knappast taga notis om kardinalens artigheter.

— Jag är kommen — sade han, med fast röst — på direktorii vägnar, icke emedan republiken försvarare beslutat tigga om nåd, utan emedan de icke vilja i öfvermodigt trots tillbakavisa den hand, som räcker dem. Vi frukta icke döden, utan förredraga den tvärtom framför ett lif af vanära. Men under vissa villkor äro vi benägne för kapitulering. Vi skola öfverlemna de båda kastellen och de befästade palatsen, som ännu äro i vårt våld, såvida det förunnas försvararne att uttåga med krigiska hedersbevisningar, såvida de få behålla sin

fasta och lösa egendom, och såvida det tillåtes republikens anhängare, män och kvinnor, att antingen begifva sig till Frankrike på skepp, som skola dem tillhandahållas af konungens regering, eller också fria och oantastade få vistas i konungariket. Dessa äro hufvudvillkoren, hvilkas antagande direktorium på det bestämdaste yrkar. Beviljas de icke, så äro vi beslutne att försvara oss till sista man. Vi skola öfverlemna de förnämde personer af ert parti, som vi hafva i vårt våld, åt en säker död, och slutligen, liksom hjeltarne i Vigliena, spränga oss i luften med fästen och palatser. Härtill hafva vi alla oåterkalleligen förpligtat oss, så framt de nu förelagde villkoren icke antagas.

Kardinalen fann dessa fordringar för djerfva, men Oronzo Massa förklarade att han icke kunde afstå från en enda af dem. Generalens beslutsamhet och energi hade gjort ett djupt intryck på de främmande makternas representanter, och de öfvertalade kardinalen att ingå på de föreslagna villkoren. Denne lät också icke länge bedja sig. Han förklarade sig beredd, och fordrade blott att fångarne af kungliga partiet skulle föras till kastelet St. Elmo, under general Megeans beskydd. Häremot gjorde Colletta eftertryckliga invändningar. Han visste allt för väl att Fransmannen var känd för girighet och falskhet. Men då kardinalen derjemte medgaf att besättningarne skulle få innehafva kastellen, tills de för öfverfarten till Frankrike nödige fartygen hunnit utrustas, så biföll Oronzo Massa hans fordran. Kapitulationen afslutades, och garanterades af de främmande makternas representanter.

I kastelet emottogs underrättelsen härom med stort jubel. Alla lagade sig till att lemna Neapel, der de icke längre ansågo sig säkra, och skeppa öfver till Frankrike. Detta var den största gunst, man numera kunde vänta sig af lyckan. Äfven tröstade man sig med den tanken, att Fransmännen skulle segrande framtränga i öfre Italien, eröfra Neapel och återföra dit de besegrade republikanerna.

Colletta skakade visserligen på hufvudet, men behöll sina olycksbådande aningar för sig sjelf, medan de i alla fall icke skulle vunnit insteg hos de bedårade republikanerna. Luigia blef, genom utsigten att i Frankrike få fortsätta sitt kvalfulla lif, hvarken gladare eller sorgsnare. Endast Eleonora tycktes lifvas af en liten glädjestråle, vid tanken på att få segla öfver till Frankrike.

De kungligt sinnade, som republikanerna hade i sitt våld, förflyttades till St. Elmo, och sattes under general Megeans beskydd. Skeppen, som kardinal Ruffo lofvat anskaffa,

visade sig verkligen i hamnen, och republikanerna lågade ut ur sina fästen under militärisk salut, för att inskeppa sig till Frankrike. Endast få ville stanna kvar i det åt träldomen hemfallna fäderneslandet. Man väntade endast på gynnande vind, för att antråda öfverfarten. Ehuru sorgsne öfver sitt nederlag och förlusten af sitt fädernesland, voro republikanerna likväl vid godt mod, då de hoppades att i Frankrike blifva emottagne med öppna armar.

Åt denna sista tröst hade de visserligen med tillförsigt kunnat öfverlemna sig, i fall de hade haft med en ärligare fiende än kardinalen att göra. Men denne visste ganska väl att konungen aldrig skulle erkänna kapitulationen, och han hade visserligen aldrig afslutat densamma, så framt han icke förut tagit sina mått och steg att tillintetgöra den.

Med en betydlig penningesumma hade han köpt general Megean, och af honom utbetkommit fångarne af kungliga partiet, hvilka först efter verkställd öfverfart skulle ställas på fri fot. Äfven engelske amiralen Nelson, den ende som verkligen egde makt att upprätthålla den under Englands garanti afslutade kapitulationen, hade blifvit vunnit för kardinalens planer, nemligen genom lady Emma Liona Hamilton, engelska gesandtens gemål, en dam, hvars lefnadshistoria är allt för märkvärdig, för att icke här vidröras med några få ord.

Denna kvinna, född Emma Lyson, lefde i början i så torftiga förhållanden, att man icke en gång närmare känner hennes födelseort, utan endast att hon föddes i grefskapet Wales i England. Då hon började vexa upp, utmärkte hon sig för sin utomordentliga skönhet. Men fattig, öfverlemnad åt sig sjelf och omgifven af lasten, öfverlemnade hon sig snart åt ett oordentligt och sedeslöst lefnadssätt intill sitt sextonde år. Härpå kom en viss Graham i besittning af henne, och förevisade henne naken, endast betäckt med en ytterst tunn slöja, i den af honom uppfunna apollobadden, der hon skulle föreställa Gudinnan Hygiea. Hundratals konstnärer aftecknade hennes herrliga former, dels för vinnande af öfning, dels för ögonfågnadens skull; Romney en berömd målare, framställde henne som Venus, Kleopatra, Phryne, andra som bachantinna, Leda, den båt-färdiga Magdalena o. s. v. I denna sanna och lefvande skönhet, som öfverträffade alla antikens mythologiska bilder, förälskade sig Karl Greville, en medlem af den ädla familjen Warwick. Sedan denne, jemte sin höga post, förlorat sin betydliga förmögenhet, begaf sig Emma till Neapel,

för att hos sin farbror, sir William Hamilton, anhålla om understöd i penningar och om tillåtelse att gifta sig med hans brorson, något som farbrodern förut afslagit. Den gamle Hamilton, full af förundran öfver en sådan skönhet, om hvilken han aldrig kunnat göra sig en föreställning, intogs af en häftig kärlek, och beviljade en del af brorsonens anhållan, mot villkor att han afträdde den andra delen: han betalade hans skulder, men behöll flickan för sig sjelf. År 1791 gifte han sig med henne, efter det hon antagit namnet miss Harte. Sålunda var nu Emma lady och en ministers gemål; hon glömde sitt förra stånd, sin förra lefnadsvandel, och antog en ny hållning, i hvilken hon inlade en sådan finess och säkerhet, som hade den varit henne medfödd och helt naturlig.

Denna dam, numera drottning Karolinas väninna, hade med sina behag till den grad därat amiral Nelson, att han tjänade henne som ett viljelöst verktyg till genomdrivande af hofvets skändliga planer. Bevekt af hennes böner, glömde han sin egen och sitt fosterlands ära, oaktadt han i dess namn garanterat republikanerna fritt aftåg; han förnedrade sig nemligen så djupt, att han bröt kapitulationen och öfverlemnade de på skeppen befintliga republikanerna åt kardinalens raseri. Colletta hade anat rätt. Den till affärd bestämda dagen var inne. Colletta och de båda flickorna hade gjort sig färdiga till uppbrott. Ännu en gång bestego de kastelets bröstvärn, för att skicka en sista afskedsblick till sin sköna födelsestad. Colletta kunde icke tillbakahålla en tår, då hans blick föll på skeppen, som skulle föra dem till ett främmande land.

Redan började kardinalens trupper besätta kastelet.

Med sänkt hufvud ämnade Colletta stiga utför trapporna, då Eleonora fattade hans hand och lade den i Luigias. Hennes öga strålade af en sällsam eld; stolt och hög stod hon framför dem.

— Pietro! sade hon med fast, klangfull röst — Ögonblicket är kommet, då jag icke längre vill dölja, det jag känner ditt hjertas hemlighet. Du älskar Luigia, min vän, och är älskad af henne tillbaka. Antonios död har upplöst hennes band; hon är fri. Jag har hittills tegat, emedan jag trodde, att vi alla hade att emotse en säker död. Nu, då friheten vinkar er i ett främmande land, vill jag uppfylla hvad jag anser för min pligt. Jag stannar kvar här. Mitt beslut är oåterkalleligt. Jag vill sätta en tidig graf i mitt fädernesland, hvares

förlust jag omöjligen skulle kunna uthärda. Men du, Pietro Colletta, du skall vara lycklig, och bevara ditt lif, din kraft för fosterlandets väl. Jag löser dig ur dina band, jag gifver dig ditt löfte tillbaka. Gå, och blif lycklig vid min Luigias sida!

I Collettas och Luigias anleten voxlade förvåning, öfverraskning, smärta och hänryckning. Båda stodo ett ögonblick liksom bedöfvade af det intryck Eleonoras förklaring gjort på dem.

— Pietro, min älskade! — ropade Luigia jublande, och hennes bleka anlete öfvergöts af den skäraste glädjerodnad; men plötsligen störtade hon, med utropet: — Det är för sent! O, min Gud, Antonio! — marmorblek och vanmäktig till jorden.

I detta ögonblick hördes förvirrade rop från hamnen och torget.

— Fly! Förräderi! Hjelp! Hämd! — skallade skriken allt högre och högre, beledsagade af några skott.

Colletta riktade sina blickar mot hamnen. Transportsfartygen vöro aftacklade, och man såg den kungliga flaggan vaja från deras akterstäfvar.

Colletta blef blek som döden. Med en krampaktig rörelse knöt han handen.

Federigo visade sig på kastelets trappa, jemte några beväpnade karlar. Hånkrattande såg han på den förfärade Eleonora, den vanmäktiga Luigia och den förstenade Colletta.

Luigia öppnade ögonen, och riktade en blick af utsäglig smärta på Colletta.

— Min älskade, min Luigia! — sade denne med bruten röst, medan han tryckte de båda flickorna till sitt hjerta — Min väninna, min Eleonora! Vi förenas i döden!

— Federigo öfverlemnade dem åt de beväpnade.

Eftermiddagen derpå skred en liten undersättsig figur, med högrest hufvud fram emot kardinalens palats. Det var pater Ignazio. Hans fulla, röda ansigte uttryckte trots och högmod. Hans svarta, gnistrande ögon kastade triumferande blickar på de förbigående, hvilkas djupa bugningar han besvarade med en nådig, nedlåtande nickning.

Ett vildt larm rådde framför palatset. I brokig blandning lågo kämparne af kardinalens segerrika armé samt Turkar, Ryssar och Lazzaroner lägrade om hvarandra. De drucko och larmade, sjöngo smådevisor öfver republiken och frihetskämparne, samt hänade och slogo fångarne, som lågo bundne på marken. Man tyckte sig hafva ett stort röfvarband för ögonen,

och någonting annat var det också i sjelfva verket icke. På de vilda, djuriska ansigtsdragen, det borstiga håret, de af rof och mordlust brinnande ögonen, igenkände man Fra Diavolos skaror, hvilka utgjorde kärnan af kardinalens trupper. Ur gyllne bågare drucko de det i den neapolitanska adelns källarhvalf röfvade vinet, och visade hvarandra de dyrbara vapen och smycken, dem de hade roffat. Också visade mången af dem på skryt sina svedda och sönderslitna kläder, samt prälade med sin ådagalagde förvägenhet vid plundringen af de brinnande palatserna. Stundom bjödo de fångarne att dricka, men då desse öppnade sinna brännheta läppar, för att med den svalkande drycken läska sin torra gom, gjöto de under vilda hånkratt vinet öfver hufvudet på dem, och höggo in på de olycklige med dragen sabel, i fall de vågade yttra det ringaste ord af harm.

Men argast grasserade dock Lazzaronerna. Redan vid stadens första eröfring af Fransmännen hade de söndrat sig i tvenne mot hvarandra fiendtliga partier. Det ena, som anfördes af Michele il Pazzo, hade svurit republiken trohet, och hållit sin ed. De flesta af detta parti hade, jemte sin anförare, stupat under stormningen af staden, och endast några få öfvergått till de kunglige. Det andra partiet deremot, som, att döma af dess ledare, var det sämsta, höll af gammal vana med konung Ferdinand; en del af dem kämpade i trosarméens leder, en del hade stannat kvar i Neapel, för att vid utbrottet af den förut omtalte sammansvärjningen af krystallaron låna sin hand till plundring och mord.

Dessa kungligt sinnade Lazzaroner visste icke, hvad mensklighet ville säga. Redan af naturen vilda och uppvuxne utan ringaste uppfostran, blefvo de nu, genom kardinalens dem beviljade tillåtelse att efter behag husera med republikanernas lif och egendom, fullkomliga kanibaler. De skonade hvarken qvinnor eller barn, hvarken gubbar eller jungfrur. Men sina utsöktaste marter använde de på de republikanskt sinnade Lazzaronerna, hvilka de antingen tagit till fånga i striden eller funnit undangömde i husen; de pinade dem till döds på det gräsligaste sätt, och föröfvade sedan de afskyvärdaste ohyggligheter på deras lik. De framforo så argt, att till och med konungamaktens varmaste anhängare kände sig upprörda deröfver, och funno sig föranlätne att göra kardinalen föreställningar.

Med dessa Lazzaroner stod pater Ignazio på förtrolig fot. De voro honom allesammans väl bekanta, och han hade ofta an-

vändt dem till sina hemliga planer och skurk-streck. Då de nu fingo se honom gå förbi, bröto de ut i ett vildt jubelrop, stötte bägarne tillsammans och drucko paterns skål.

— Lefve den fromme pater Ignazio! — ropade en af dem — Han är vår gode konung Ferdinands bästa vän! Pater Ignazio skall blifva minister, premierminister!

— Stilla, stilla! — ropade patern med smilande, men likväl något förskräckt uppsyn — Ingenting sådant, mina vänner! Jag är en ödmjuk syndare, och begär icke att stiga så högt. Hvad jag gjort för vår gode konung Ferdinand, den Gud bevara, det har jag gjort i kyrkans och den goda sakens tjänst. Jag åstundar ingen annan belöning, än Guds välsignelse och i ett annat lif förlåtelse för mina många synder. Jag öfverlefnar gerna ära och värdighet åt dem, som hafva rättmätigare anspråk och större förtjenster om fäderneslandet.

Detta hade patern talat med hycklande min och mot jorden sänkta ögon. De fleste Lazzaronerna trodde honom också; men några af dem, som kände patronen litet närmare, visste väl hur det stod till med hans ödmjukhet och anspråkslöshet. Innan de emellertid hunno svara, fängslades deras blickar af ett gräsligt skådespel. Alla vände ögonen åt den ena sidan af torget.

Här såg man ett stort, redan påtändt bål, kring hvilket en hop druckna Lazzaroner voro ifrigt sysselsatte under vildt larm. Vidt och bredt skallade deras råa förbannelser öfver republiken och dess anhängare.

— De skola brännas! — tjöto de — Brännas, såsom man bränner kattare, och såsom de sjelfve hafva bränt vår konungs bild! Må det gå alla kanaler på samma sätt! Till bålet med dem, till bålet!

Gruppen delade sig, och man såg fem a ldeles nakna män, som under slag och förbannelser drefvos framåt af Lazzaronerna. Några af dem voro blodiga öfver hela kroppen, och sjönko stundtals ned af vanmakt. Men de rycktes åter upp, och fram måste de mot det brinnande helvetet.

Lazzaronerna, till hvilka patern talat, skyndade under hänskratt och jubelrop fram till den gräsliga scenen; patern följde sakta efter. Han var icke rätt ense med sig sjelf, huruvida han skulle uppmuntra Lazzaronerna i deras förhåfvande, eller söka afstyra detsamma. Men innan han kunde fatta något beslut, hade fångarne, som, oaktadt sina tunga bojer, försvarade sig med förtviflan,

blifvit slungade midt upp i lågorna. Man hörde ett hjerskärande jämmerkrik framtränga genom den mot himlen hvirflande röken.

— Gif dem er välsignelse, pater! — ropade en af Lazzaronerna, hvars händer voro röda af de olyckliges blod

— J hafven öfvat en sträng, fruktansvärd hämd, mina barn, — sade patern med salfvelse — J hafven gifvit ett afskräckande exempel åt alla, som i sina hjertan hysa brottsliga tankar mot Gud och konungen. Må Guds moder blifva medlerska för brottslingarne, så att det svåra straff, de här lidit, må afräknas från de förskräckliga qual som de nu gå till mötes i fördömmelsens pöl! Låten detta tjena er till varning, mina barn! Måten J aldrig mera få det infallet, att resa er upp mot er Gud och er konung!

— Lefve konungen! lefve pater Ignazio! — ropade Lazzaronerna, medan de skrikande och tjutande dansale kring lågorna.

I detta ögonblick varnade patern kardinal Ruffo, som, sannolikt uppskrämd af det infernaliska larmet ute på torget, hade trädt fram till fönstret.

— Der är mannen, — ropade patern med ödmjuk min — som tillvägabragt det stora verket och krossat hufvudet på rebellismens hydra! Honom vare lof och ära! Hans namn är odödligt! Lefve hans eminens, kardinalen!

— Lefve kardinalen! — vrålade hopen med tusende munnar.

Den vid fönstret stående nickade, till tack, med hufvudet, och trädde tillbaka in i rummet.

Några af Lazzaronerna, hvilkas druckenhet urartat till vildt raseri, ryckte emellertid slagtoffrens förbrända och stympade lemmar ur lågorna. Likt vilddjur söndersleto och uppslukade de köttet.

Sjelfva pater Ignazio kände rysning och afsky vid denna syn. Han bleknade af vämjelse, vände sig om, och tog med snabba steg vägen till kardinalens palats.

Just som han var i begrepp att bestiga trappan, hörde han sig nämnas vid namn. Han vände sig om, och fick se Federigo Baker, som skyndsamt kom emot honom.

Öfver paterns ansigte flög ett moln af ovilja, men hvilket han genast förjagade.

— Kors för d—n, Federigo! — ropade han skrattande — Är det ni, eller är det icke ni? Hvar kommer ni från? Jag trodde er längesedan i himlen bland helgonens skara.

— Nej, — svarade Federigo med ett hån-

skratt — så långt har jag ännu icke kommit! Tillfällen till en sådan färd har jag visserligen haft, och det de aldrabästa; men jag måtte förmodligen ännu icke vara mogen för himmelriket; jag har alltid kommit välbehållen igenom.

— Detta är märkvärdigt nog! — sade patern — Jag hörde, att Antonio Ferri, en timma före sin död, skulle hafva låtit fysiljera er och er far i kastelet.

— Blott hälften är sanning. — svarade den unge mannen med ett vidrigt skratt — Min stackars pappa har visserligen fått göra bekantskap med benrangelsmannen. Men hade vi suttit i ett och samma hål, så hade troligtvis äfven han kommit undan. Jag hade nemligen stuckit något penningar på mig, och medan striden rasade utanför, mutade jag en Lazzaron, som jag kände. Mannen lät mig undkomma, och det var också hög tid, ty just som jag smög mig ut genom den lilla pörten, hörde jag knallen af gevärsskotten, som sträckte min far till marken. Men jag har hämnats honom! Jag skyndade till stridsplatsen, och genomborade Antonio med min kula.

— Detta har jag icke hört förr! — utropade patern förvånad — Det var således ni, som gjorde det der mästernskottet? Det var ju präktigt! Nå, än de öfrige då? Ni vet hvilka jag menar. Har ni set dem, Colletta och Luigia?

— Kors, ni vet ju lika väl som jag, hvar de befinna sig! — svarade Federigo förundrad.

— Nej, sannerligen! Jag vet ingenting. — sade patern — Fångne äro de, det har jag hört, men jag vet icke, hvart man fört dem.

— Ni tycks vara temligen illa underrättad, pater Ignazio! — sade Federigo — Händelsevis känner jag ganska väl, hvar de finnas. Jag har nemligen i går, med egen hand, på Nuovo tagit dem alla tre, Colletta, Luigia och Eleonora, till fånga.

— Herrligt, herrligt! — ropade patern — Alltså hafva de icke undkommit. Nå, det är godt, ganska godt! Mycken tack, Federigo! Ni skall blifva belönad för era förtjenster om fäderneslandet. Jag går just nu till kardinalen; jag skall låta honom veta att fyra af konungamaktens farligaste fiender fallit eller blifvit tillfångatagne genom er hand.

— Gör icke affär af detta, Ignazio! — sade Federigo skrattande — Ni vet rätt väl grunden till min bitterhet mot dessa konungamaktens fiender. Erhåller jag endast

Luigia, som belöning för mina tjänster, så är jag fullkomligt belåten. För min fortkomst i öfrigt skall jag sjelf sörja, ty jag får nu ärfva min far.

— Lycklig den, som är så anspråklös! — sade patern med leende min, men hvarelkväl låg ett starkt uttryck af hän — Tro mig! Luigia skall blifva er!

— Men man dömmar henne, dömmar henne till döden — invände Federigo.

— Låt mig sörja för det — svarade patern. Det blir en småsak för kardinalen att utverka hennes benådning och öfverlemna henne åt er, oberäknadt de stora anspråk ni eger på fäderneslandets tacksamhet. Var ni lugn blott! Luigia skall blifva er! Endast ett godt råd vill jag gifva er: bedrif icke saken med för mycken ifver! Kardinalen har nu mycket att göra, och äfven hans vänner hafva hufvudet propp fullt. Låt er nöja med mitt löfte, att ni skall erhålla Luigia, och afvakta det öfriga med tålmod!

— Godt, — svarade Federigo — jag förlitar mig på ert ord! Och dessutom, Ignazio, glöm icke att jag nu är en rik man. Jag är i stånd att vedergälla tjänst med tjänst.

— Åh, sådant behöfs icke! — svarade patern leende — Vi äro hvarandra ingenting skyldige. Må vi endast förblifva goda vänner!

— Ja, det vilja vi! — ropade Federigo, och räckte handen åt patern, som hjertligt tryckte densamma.

Derpå lemnade Federigo portalen, och patern steg uppför den breda trappan, och inträdde i kardinalens rum.

Han fann honom sitta och arbeta, tillsammans med några sekreterare. Kardinalens hållning var nu rak och styf; stolthet och tillfredsställelse blixtrade ur hans ögon. Han visste, att han nu var herre öfver Neapel.

Kardinalen kastade en något mörk blick på den djupt bugande patern, och befallde sedan sina sekreterare att lemna rummet.

— Ni har gjort orätt, Ignazio, — sade kardinalen med missnöjd min — som icke förhindrat de fem fångarnes brännande!

— Jag förmådde ingenting mot de ursinniga människorna, ers eminens! — svarade patern ödmjukt.

— Kanske hade ni likväl kunnat det, om ni riktigt velat. — sade kardinalen — Vi måste nu försöka att få makt med den

na rasande pöbel; i annat fall äro vi värre deran, än någonsin förut. Jag har ingenting emot, om de mörda, plundra och bränna af hjertans lust. Detta är nu en gång för alla krigets lag, och rebellerna hafva gjort sig förtjenta af en sådan behandling. Men att midt på ljusa dagen kasta fem menniskor i lågorna, och sedan äta af deras kött, som de oskäligen djuren, det är likväl något för starkt. Få Engelsmännen veta detta, så blanda de sig i saken, och Fransmännen skola få god förvändning att beskärma sig öfver våldsamheter. Dessutom är konungen för ögonblicket en smula uppskrämd, och skall säkert blifva förtörnad, då berättelsen om denna omenskliga grymhet kommer till hans öra.

Patern riktade en frågande blick på kardinalen. Han förstod icke riktigt, hvad denne menade. Endast det visste han, att blott för några få dagar sedan skulle det varit kardinalen likgiltigt, om man bränt fem eller hundra menniskor lefvande. Men han anade hans afsigt, nemligen att, sedan han nu betjenat sig af pöbeln till vinnande af sitt ändamål, åter störta den tillbaka i det gamla slafveriet och göra ett slut på det öfvermodiga paterskets sjelfrådighet.

— Ja, det är en märkvärdig historia. — fortfor kardinalen, då han märkte paterns frågande blick — Ni kände väl den gamle Carracciolo, först amiral på kungliga flottan och sedan på rebellernas? Den gamle var en dugtig sjöbjörn, och man säger att sjelfva Nelson länge varit afundsjuk på honom. Nelson, denne dumme, tjockhufvade Engelsman, som lady Hamilton nu äntligen gjort yr i hufvudet, kan icke tåla någon bredvid sig. Då han fick veta, att Carraccioli blifvit tillfångatagen, anhöll han om hans utlemnande. Vi trodde i första ögonblicket, att han ville skydda gråhufvudet mot vår krigsrätts dom, och jag sjelf prisade det ädla i Nelsons åtgörande att vilja rädda sin medtäflare. Men vi bedrogo oss. Nelson hade icke glömt att han blifvit öfverträffad i tapperhet af Carraccioli, då de fordom tillsammans slogos mot Fransmännen, och icke heller att Carraccioli, såsom rebellernas amiral, tillfogat honom mången förlust. Han lät derföre, så snart Carraccioli kommit ombord på engelska flottan, nedsätta en krigsrätt, som dömde den gamle till lifstids fängelse. Men härmed var Nelson icke nöjd; han fordra-

de gubbens död. Krigsrätten dömde honom också verkligen till döden, och han blef hängd i rånocken på vår fregatt Minerva, öfver hvilken han sjelf i forna dagar fört befälet. Om aftonen fastgjorde man ett par kanonkulor vid hans fötter, och kastade honom i hafvet.

— Nå, vi kunna verkligen icke kallas de argaste! — menade patern skrattan.

— Nej, sannerligen, nej! — svarade kardinalen — Det gjorde mig verkligen ondt om gubben; han hade också icke mer kunnat skada oss. Äfven konungen rynkade näsan. Nog af, då konungen i dag nalkades staden på sitt skepp, och från fördäcket blickade ut öfver hamnen, varsnar han plötsligen ett lik, hvares öfre del sköt upp öfver vattenytan, och som med drypande hår och hotande uppsyn kommer honom allt närmare. Konungen blir förskräckt, och betraktar liket med uppspärrade ögon. Derpå utropar han, med dödsblekt ansigte: — Carraccioli! Hvad vill denne döde? — Jag var med på skeppet; jag skyndade fram, och blef sjelf bestört. Dock fattade jag mig hastigt, och sade: — Sannolikt kommer han, för att fordra en kristlig begrafning! — Den skall han få! — svarade konungen, som ännu var helt bestört och, blek som ett lik, nedsteg i sitt rum. Jag lät undersöka saken. Det var verkligen Carracciolis lik. Engelsmännen hade bundit en tyngd af femtio skålpund vid hans fötter, som hade gifvit den uppsvällda kroppen en upprätt ställning, då den uppsteg mot vattenytan. Drifven af landvinden, hade den sakta vaggats fram mot skeppet. Jag lät ordentligt begrafva den gamle, och förklarade konungen sammanhanget. Men ännu alltjemt är han något förskrämd; hans vidskepelse gör honom rädd. Om han nu till på köpet får höra omtalas, att man brännt fem fångar lefvande, så kommer han helt säkert att göra betydligt sura miner. Vi måste lägga kapson på pöbeln!

— Ja väl, ers eminens! — svarade patern — Jag är af aldeles samma mening. Det var ju en helt förfärlig historia!

— Nå ja! — menade kardinalen — I det hela taget, förblir allting vid det gamla. Jag har erhållit konungens bifall till allt, hvad jag föreslagit. Vi skola förordna en junta som högsta domstol, med rätt att förfoga öfver lif och egendom.

(Forts.)

